

Vergaderjaar 2025–2026

36 800 XV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2026

Nr. 3

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 september 2025

Middels deze brief bied ik u een overzicht aan van de nieuwe beleidsuitgaven die zijn opgenomen in de ontwerpbegroting 2026 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid die ingaan vanaf 1 januari 2026. In het overzicht zijn alleen uitgaven voor 2026 opgenomen, omdat alleen deze uitgaven ingevolge artikel 105 van de Grondwet ter autorisatie aan het parlement worden voorgelegd. Zolang er nog geen autorisatie heeft plaatsgevonden, mag nieuw beleid niet uitgevoerd worden. Dit kan vertraging of andere problemen opleveren voor deze beleidsplannen. In deze brief leg ik uit wat de eventuele gevolgen zijn voor beleidsplannen en de mensen die dit betreft.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
M.L.J. Paul

Nieuwe beleidsmatige uitgaven 2026 (bedrag x € 1.000)

	Artikel	2026
Werken met een afstand tot de arbeidsmarkt Caribisch Nederland	2	4.000
Compensatie medewerkers SO-bedrijven	2	24.575
Kwijtschelden voorschotten WIA	3	31.988
Uitstel aangepast WIA-criterium LKS	3	1.479
Gelijkschakeling IPS-rechten	3	5.900
Uitvoeringskosten afschaffen AO-tegemoetkoming	3	500
Vereenvoudiging verlofstelsel	6	3.500
Doelmatigheidsgrens invorderingen KOT en WKB	7	600
Afschaffing belastingrente KOT en WKB	7, 10	- 4.700
Verbeterprogramma Caribisch Nederland	11	5.559
Bestendigen en uitbreiden Startbanen	13	1.300
Dakloze EU-burgers (GIDK)	13	8.000
Meld- en vergewisplicht uitleners	96	1.746

Toelichting***Werken met een afstand tot de arbeidsmarkt Caribisch Nederland***

De openbare lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (BES) hebben de afgelopen jaren t/m 2025 incidentele middelen ontvangen van het Rijk om instrumenten aan te bieden zodat personen met een afstand tot de arbeidsmarkt mee kunnen doen op de arbeidsmarkt. Hiermee is beschut werk, loonkostensubsidie en de inzet van jobcoaches mogelijk gemaakt. Bij de Voorjaarsnota 2025 is vanaf 2026 structureel budget vrijgemaakt voor werken met een afstand tot de arbeidsmarkt op Caribisch Nederland. Indien de begroting pas na 1 januari 2026 wordt geautoriseerd, kunnen de organisaties voor sociale werkvoorzieningen op de BES snel in geldnood komen. Hun financiering loopt namelijk tot 31 december 2025 en zij hebben zelf geen mogelijkheden om hun bedrijfsvoeringskosten tijdelijk binnen de eigen begroting op te vangen. Het is onwaarschijnlijk dat de openbare lichamen (snel) tijdelijk middelen ter financiering kunnen bijleggen.

Compensatie medewerkers SO-bedrijven

Bij de behandeling van de 1^e suppletoire begroting SZW 2025 heeft uw Kamer het amendement Van Kent (SP) aangenomen. Met dit amendement is in 2025 geld vrijgemaakt om medewerkers van sociaal ontwikkelbedrijven te compenseren voor inkomensverlies als gevolg van een combinatie van diverse fiscale maatregelen. Met de begroting 2026 wordt ook compensatie geregeld voor de jaren 2026 t/m 2028. De middelen worden verstrekt via het Gemeentefonds. SZW kan de middelen pas toekennen aan gemeenten zodra met de begroting van SZW is ingestemd.

Hierdoor ontstaat er onzekerheid voor gemeenten en bovenal de medewerkers van sociaal ontwikkelbedrijven of hun inkomensverlies nog wel wordt gecompenseerd.

Kwijtschelden voorschotten WIA

Het tijdelijke kwijtscheldbeleid van WIA-voorschotten wordt structureel gemaakt, waarbij gewerkt wordt aan een wettelijke grondslag voor dit beleid. Dit geeft mensen de zekerheid dat zij het voorschot dat ze krijgen in afwachting van de WIA-claimbeoordeling niet hoeven terug te betalen. Bij uitstel van goedkeuring van de SZW-begroting zullen uitgaven mogelijk worden aangeduid als onrechtmatig.

Uitstel aangepast WIA-criterium LKS

Bij de invoering van de Participatiewet is afgesproken dat er een alternatief arbeidsongeschiktheids criterium komt voor mensen die met een loonkostensubsidie (LKS) werken. Het nieuwe arbeidsongeschiktheids criterium leidt ertoe dat mensen binnen de doelgroep niet langer standaard volledig arbeidsongeschikt worden verklaard. Het is mogelijk dat zij slechts gedeeltelijk arbeidsongeschikt worden verklaard. De invoering hiervan wordt met een jaar uitgesteld, van 2026 naar 2027. Bij uitstel van goedkeuring van de SZW-begroting zullen uitgaven mogelijk worden aangeduid als onrechtmatig.

Gelijkschakeling IPS-rechten

Voor 2026 zijn middelen vrijgemaakt voor een verlenging van de tijdelijke subsidieregeling van Individuele Plaatsing en Steun-traject (IPS). Middels deze trajecten worden ggz-cliënten begeleid naar werk met daarbij de nodige psychische ondersteuning. Voor UWV-cliënten is deze ondersteuning al structureel beschikbaar. Het doel van de gelijkschakeling is dat ook de gemeentelijke doelgroep structureel geholpen kan worden doormiddel van IPS-trajecten. Indien de begroting pas na 1 januari 2026 wordt geautoriseerd, kunnen personen pas later starten met een IPS-traject. De vertraging van de ene cohort kan door beperkte capaciteit ook leiden tot vertraging bij latere cohorten.

Uitvoeringskosten afschaffen AO-tegemoetkoming

De tegemoetkoming voor arbeidsongeschikten wordt afgeschaft per 2027. Gedurende 2026 zal het UWV hier voorbereidingen voor treffen. Hier kan het UWV niet mee starten tot de SZW-begroting is goedgekeurd. UWV is van plan om in mei 2026 aan de slag te gaan met de voorbereidingen. In hoeverre hierbij problemen zullen optreden, is afhankelijk van het moment waarop de begroting wordt geautoriseerd.

Vereenvoudiging verlofstelsel

Voor 2026 is een reservering getroffen voor de uitvoeringskosten en communicatiekosten bij het UWV die nodig zijn voor de implementatie van de vereenvoudiging van het verlofstelsel. Indien de begroting na 1 januari 2026 wordt geautoriseerd kan het UWV niet eerder dan het moment van autorisatie beginnen met het implementeren en communiceren van de vereenvoudiging. Dit kan uiteindelijk tot vertraging in het wetstraject leiden.

Doelmatigheidsgrens invorderingen kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget

Deze maatregel omvat het indexeren van het minimumbedrag («de doelmatigheidsgrens») voor invorderingen binnen de toeslagen. Door dit bedrag te indexeren wordt voorkomen dat de Belastingdienst invorderingsmaatregelen moet treffen voor relatief kleine bedragen. Door deze maatregel krijgen minder burgers te maken met terugvorderingen bij verschillende toeslagen. Indien de begroting nog niet is goedgekeurd op 1 januari 2026, zal Dienst Toeslagen deze maatregel desondanks al wel in de praktijk gaan toepassen. Bij uitstel van goedkeuring van de SZW-begroting zullen de uitgaven mogelijk worden aangeduid als onrechtmatig.

Afschaffing belastingrente kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget

Met deze maatregel wordt de belastingrente op terugvorderingen en nabetalingen van toeslagen per 1 januari 2026 afgeschaft. Hierdoor hoeven burgers waarbij toeslagen worden teruggevorderd geen belastingrente meer te betalen over een terugvordering. Daarnaast ontvangen burgers geen belastingrente meer als zij toeslagen nabetaald krijgen. Deze maatregel maakt onderdeel uit van het wetsvoorstel «Verbetermaatregelen toeslagen». Indien de begroting 2026 nog niet is goedgekeurd op 1 januari 2026, zal Dienst Toeslagen deze maatregel desondanks al wel in de praktijk gaan toepassen. Bij uitstel van goedkeuring van de SZW-begroting zullen de uitgaven mogelijk worden aangeduid als onrechtmatig.

Verbeterprogramma Caribisch Nederland

Sinds 2016 constateert de ADR tekortkomingen in het financieel beheer van de uitkeringen door de RCN-unit SZW (Rijksdienst Caribisch Nederland). De ADR onderschrijft dat de doorontwikkeling van de IT-omgeving daar de belangrijkste achilleshiel is. Om het financieel beheer en de uitvoering van de uitkeringen door de RCN-unit SZW op de BES-eilanden toekomstbestendig te maken, start de RCN-unit SZW in 2026 met de aanbesteding van een nieuw ICT-landschap. Dit landschap zal de uitvoering zodanig moeten ondersteunen dat de uitkeringen op lange termijn aantoonbaar rechtmatig verstrekt worden en dat er ruimte is om toekomstige regelingen uit te kunnen voeren. SZW kan de aanbesteding pas effectueren zodra uw Kamer met de SZW-begroting heeft ingestemd.

Bestendigen en uitbreiden startbanen

Op dit moment loopt een pilot tot en met 2026 in acht regio's om te onderzoeken welke ondersteuningsstructuur effectief is voor het realiseren van startbanen en het begeleiden van statushouders. Het doel van startbanen is om statushouders direct te laten participeren en de taal te leren. De gedachte is dat dit hun arbeidsmarktpositie versterkt en bijdraagt aan doorgroei naar een duurzame baan. Met deze middelen wordt de pilot van de startbanen bestendigd en uitgebreid, zodat de begeleiding van statushouders naar (start)banen landelijk kan worden aangeboden. Indien de begroting nog niet is goedgekeurd op 1 januari 2026, zal dit vertraging oplopen.

Dakloze EU-burgers

Sinds 2023 loopt er een pilot waarin kortdurende opvang voor dakloze EU-arbeidsmigranten wordt geboden. De pilot loopt eind 2025 af en is positief geëvalueerd. Daarom is besloten om nieuwe middelen beschikbaar te stellen om de voorziening voor drie jaar voort te zetten en uit te breiden. Indien de begroting van SZW niet voor 1 januari 2026 geautoriseerd wordt, zal het budget voor de pilotuitbreiding nog niet beschikbaar zijn en kan dit gevolgen hebben voor de voorbereidingen die door gemeenten getroffen moeten worden om de voorziening per 2026 voort te zetten.

Wetsvoorstel meld- en vergewisplicht uitleners

De invoering van het wetsvoorstel meld- en vergewisplicht uitleners wordt per 1 juli 2026 verwacht. Zowel de meldplicht als vergewisplicht vraagt extra capaciteit van de Arbeidsinspectie voor de handhaving. De werving en opleiding van extra inspecteurs en voor de backoffice gebeurt

al sinds 2025 aangezien het hele proces zeker 1,5 jaar duurt. In de ontwerpbegroting 2026 wordt vanaf 2026 structureel budget hiervoor vrij gemaakt. Indien de begroting van SZW niet voor 1 januari 2026 geautoriseerd wordt, zal de NLA begin 2026 onvoldoende budget op de begroting hebben voor (de opleidingen van) het reeds geworven personeel.